МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ
Федеральное государственное автономное образовательное учреждение
высшего образования
"Казанский (Приволжский) федеральный университет"
Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая

УТВЕРЖДАЮ
Проректор
по образовательной деятельности КФУ
Проф. Таюрский Д.А.
____
"___"______________20___ г.

Программа дисциплины

Литература родственных народов Б1.В.ДВ.7

Направление подготовки: 44.03.05 - Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)
Профиль подготовки: Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (английский)
Квалификация выпускника: бакалавр
Форма обучения: очное
Язык обучения: русский
Автор(ы):
Мингазова Л.И. , Шафигуллина Рушания Фаилевна
Рецензент(ы):
Сайфулина Флера Сагитовна

СОГЛАСОВАНО:
Заведующий(ая) кафедрой: Сайфулина Ф. С.
Протокол заседания кафедры No ___ от "____" ___________ 201__г
Учебно-методическая комиссия Института филологии и межкультурной коммуникации (Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая):
Протокол заседания УМК No ____ от "____" ___________ 201__г

Регистрационный No

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Содержание

1. Цели освоения дисциплины
2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы
3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля
4. Структура и содержание дисциплины/ модуля
5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения
6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов
7. Литература
8. Интернет-ресурсы
9. Материально-техническое обеспечение дисциплины/модуля согласно утвержденному учебному плану

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Программу дисциплины разработал(а)(и) профессор, д.н. (доцент) Мингазова Л.И. кафедра татарской литературы Высшая школа национальной культуры и образования им. Габдуллы Тукая , Lyailya.Mingazova@kpfu.ru ; Шафигуллина Рушания Фаилевна

1. Цели освоения дисциплины

- изучение теоретических основ;

-приобретение практических умений и навыков анализа произведе-ний родственных народов;

-воспитание понимания роли, места и значения литературы в сис-теме национальной культуры;

2. Место дисциплины в структуре основной образовательной программы высшего профессионального образования

Данная учебная дисциплина включена в раздел "Б1.В.ДВ.7 Дисциплины (модули)" основной образовательной программы 44.03.05 Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки) и относится к дисциплинам по выбору. Осваивается на 4 курсе, 8 семестр.

Б.3. Профессиональный цикл. Базовая часть

Б.3.1. Модуль 'Литература родственных народов'

Б.3. 1. Литература родственных народов

Требования к освоению содержания данного курса предполагают наличие компетенций, сформированных у обучающихся в результате освоения дисциплин

ООП подготовки бакалавра по данному направлению: 'Татарское устное народное творчество', 'Древняя литература'. Освоение дисциплины

'История татарской литературы' является необходимой основой для последующего изучения дисциплины. Дисциплин вариативной части

профессионального цикла. Дисциплина изучается во II семестре.

3. Компетенции обучающегося, формируемые в результате освоения дисциплины /модуля

В результате освоения дисциплины формируются следующие компетенции:

Шифр компетенции	Расшифровка приобретаемой компетенции
ПКЛ-1. (профессиональные компетенции)	Способен реализовать учебные программы базовых и элективных курсов в различных образовательных учреждениях.
ПКЛ-2. (профессиональные компетенции)	Готов применять современные методики и технологии, в т.ч. и информационные для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса на определенной ступени конкретного образовательного учреждения.
ПКЛ-3. (профессиональные компетенции)	Способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их к сознательному выбору профессии.
ПКЛ-4. (профессиональные компетенции)	Способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.

В результате освоения дисциплины студент:

1. должен знать:

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

задачи дисциплины и ее связь с другими науками;

- характеристику социально-политических предпосылок каждого этапа развития родственных литератур;
- теоретические основы предмета.

2. должен уметь:

-в сравнительно-сопоставительном плане анализировать идеи и проблемы произведений;
- определять значение деятельности и вклад просветителей в лите-ратурный процесс своего времени;
- определять ценность каждого этапа, его место и роль, а также вклад классиков в историю развития литератур

3. должен владеть:

- филологического подхода к литературно-художественному материалу в его историческом развитии;
- определения функционирования художественных приемов в произведениях поэзии, драматургии и прозы, различных их жанров.

4. должен демонстрировать способность и готовность:

- способность демонстрировать знание основных положений и концепций в области теории и истории основного изучаемой литературы (литератур),

теории коммуникации, филологического анализа и интерпретации текста, представление об истории, современном состоянии и

перспективах развития филологии;

- владение базовыми навыками сбора и анализа литературных фактов с использованием традиционных методов и современных информационных технологий;
- способен применять современные методы диагностирования достижений обучающихся и воспитанников, осуществлять

педагогическое сопровождение процессов социализации и профессионального самоопределения обучающихся, подготовки их

к сознательному выбору профессии;

- способен использовать возможности образовательной среды, в том числе информационной, для обеспечения качества учебно-воспитательного процесса.

4. Структура и содержание дисциплины/ модуля

Общая трудоемкость дисциплины составляет 2 зачетных(ые) единиц(ы) 72 часа(ов).

Форма промежуточного контроля дисциплины: зачет в 8 семестре.

Суммарно по дисциплине можно получить 100 баллов, из них текущая работа оценивается в 50 баллов, итоговая форма контроля - в 50 баллов. Минимальное количество для допуска к зачету 28 баллов.

86 баллов и более - "отлично" (отл.);

71-85 баллов - "хорошо" (хор.);

55-70 баллов - "удовлетворительно" (удов.);

54 балла и менее - "неудовлетворительно" (неуд.).

4.1 Структура и содержание аудиторной работы по дисциплине/ модулю

Тематический план дисциплины/модуля

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

N	Раздел Дисциплины/ Модуля	Семестр	Неделя семестра	Виды и часы аудиторной работы, их трудоемкость (в часах)			Текущие формы контроля
				Лекции	Практи-ческие занятия	Лабора-торные работы	
1.	Тема 1. ТӨРКИ ӘДӘБИ ДӨНЬЯ. КЕРЕШ.	8		1	4	0	
2.	Тема 2. БАШКОРТ ӘДӘБИЯТЫ	8		0	4	0	
3.	Тема 3. ТӨРЕК ӘДӘБИЯТЫ	8		2	4	0	
4.	Тема 4. ҮЗБӘК ӘДӘБИЯТЫ КАРАКАЛПАК ӘДӘБИЯТЫ	8		1	4	0	
5.	Тема 5. КЫРГЫЗ ӘДӘБИЯТЫ	8		2	4	0	
6.	Тема 6. КАЗАКЪ ӘДӘБИЯТЫ	8		1	2	0	
8.	Тема 8. ТӨРЕКМӘН ӘДӘБИЯТЫ	8		1	4	0	
9.	Тема 9. ЧУВАШ ӘДӘБИЯТЫ	8		0	2	0	
10.	Тема 10. ӘЗӘРБАЙҖАН ӘДӘБИЯТЫ	8		2	2	0	
11.	Тема 11. КАВКАЗ ТӨРКИЛӘРЕ ӘДӘБИЯТЫ (БАЛКАР, КАРАЧАЙ, НОГАЙ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)	8		0	0	0	
12.	Тема 12. АЛТАЙ ҺӘМ СЕБЕР ТӨРКИЛӘРЕНЕҢ ӘДӘБИ ДӨНЬЯСЫ (ТУВА, ХАКАС, АЛТАЙ, ЯКУТ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)	8		0	0	0	
.	Тема . Итоговая форма контроля	8		0	0	0	Зачет
	Итого			10	30	0	

4.2 Содержание дисциплины

Тема 1. ТӨРКИ ӘДӘБИ ДӨНЬЯ. КЕРЕШ.

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Тугандаш халыклар әдәбияты курсының максатлары һәм бурычлары. Матур әдәбият мөгаллиме әзерләү эшендә, системасында әлеге курсның урыны һәм әһәмияте. Милли әдәбиятларның үсеш этапларын билгеләү. Классификацияләүнең төрле юллары (территориаль, региональ, һәм этнолингвистик принциплар буенча). Төрки әдәбиятларның үсеш процессы үзенчәлеге. Төрки мәдәният дөньясының милли яктан күпкырлы булуыы. Уртак тарих белән берләшкән егерме алты төрки милләт. Төрки әдәбиятлар үсешендә рус әдәбияты, фәлсәфәсе һәм эстетик фикер.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Милли әдәбиятларның үсеш этапларын билгеләү. Классификацияләүнең төрле юллары (территориаль, региональ, һәм этнолингвистик принциплар буенча). Төрки әдәбиятларның үсеш процессы үзенчәлеге. Төрки мәдәният дөньясының милли яктан күпкырлы булуыы. Уртак тарих белән берләшкән егерме алты төрки милләт. Төрки әдәбиятлар үсешендә рус әдәбияты, фәлсәфәсе һәм эстетик фикер.

Тема 2. БАШКОРТ ӘДӘБИЯТЫ

практическое занятие (4 часа(ов)):

Башкорт әдәбиятының төп чыганаклары: мифология, фольклор, борынгы төрки кавемнәр әдәбияты. Башкорт халкының халык авыз иҗаты. Башкортстаннның халык шагыйре - Салават Юлаев. Тормыш юлы, иҗаты. Татар зыялылары белән элемтә. Мостай Кәрим, Н.Нәҗми, З.Биишева һ.б. иҗаты. Башкортстанның халык шагыйре, драматург, Мостай Кәрим. Биографик белешмә. М.Кәримнең шигъри кыйбласын тәшкил итүче үзәк темалар. "Үзем турында үзем" автобиографик очеркы. Автобиграфик характердагы "Безнең өйнең яме", "Өч туган", "Озын-озын балачак" повестьлары. Әдипнең драматургия өлкәсендәге эшчәнлеге. "Туй дәвам итә", "Кыз урлау", "Айгөл иле", "Ай тотылган төндә" драмалары. Шагыйрь, драматург Әгнам Атнабаевның тормыш һәм иҗат юлы. Поэзиясенең халыкчанлыгы, тәэсир итү көче. Ә.Атнабаевның фәлсәфи лирикасы. Г.Хәйәм робагыйларын тәрҗемә итүе.

Тема 3. ТӨРЕК ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Төрек фольклоры. Күпкырлы жанрлар системасы. Героик дастаннар, легендар җырлар. Иске госманлы әдәбият. Төрек телендәге әдәбиятның барлыкка килүе һәм үсеш алуы. Ашик-пашаның "Гариб-намэ" әсәре. Й.Әмре поэзиясе. Дини мәснәви жанрының формалашуы. С.Чәләбинең "Мәүләде Нәби" поэмасы.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Р.Гунтекинның "Кызгану", "Чалы кошы" әсәрләренә анализ. "Чалы кошы"ын татар әдәбияты белән чагыштырып өйрәнү.

Тема 4. ҮЗБӘК ӘДӘБИЯТЫ КАРАКАЛПАК ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Үзбәк халык авыз иҗатының жанр ягыннан күптөрле булуы. Дастан жанры традицияләре ("Гер- оглы", "Алпамыш", "Юсуф һәм Ахмед", "Айсылу һәм Көнбатыр", "Таһир һәм Зөхрә"). XIX гасырның икенче яртысы - XX йөз башы әдәбияты. Мәгърифәтчелек, җәдитчелек хәрәкәте. Әлеге хәрәкәтнең антифеодаль характеры. Мәгърифәтче шагыйрьләр Мукуми, Фуркат, Завки, Аваз Отар иҗатларында чагылыш тапкан социаль тигезсезлек мәсьәләсе, наданлыкка карата тәнкыйть, азатлыкка омтылыш. 1920-1930 нчы еллар әдәбиятының идея-тема һәм жанрлар ягыннан үзенчәлеге. Фитрат һәм Чулпан поэзиясе, социалистик революция идеяларына каршы чыгу. Хәзерге заман үзбәк әдәбияты. М.Мәхмүдов, П.Кадыров иҗатлары. Каракалпак халкының фольклоры. Халык авыз иҗатының иң гүзәл әсәрләренең берсе - ?Кырык-кыз? дастаны. Дастанда урын алган сугышчы хатын-кыз образлары. Каракалпак әдәбиятынына нигез салучы Көнхужа. Аның әсәрләрендә чагылыш тапкан халык язмышы. Каракалпакстанның халык язучысы И.Юсупов иҗаты. Әдип әсәрләренә хас фольклор һәм шәрык әдәбияты традицияләренең синтезы.

практическое занятие (4 часа(ов)):

П.Кадыровның "Алмаз билбау", "Азатлык" әсәрләрендә замандаш образы. Әсәрнедә күтәрелгән төп идея-проблемалар.

Тема 5. КЫРГЫЗ ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Халык авыз иҗатының бай традицияләре. "Манас" - кыргыз халкының легендар эпосы. Батырлыкка дан җырлаучы, туган җиргә мәхәббәт белән сугарылган монументаль әсәр. 1920-1930 нчы еллар әдәбияты. Акыннар әдәби мәктәбенең кыргыз әдәбияты үсешенә көчле тәэсире. А.Токамбаев, Т.Садыкбеков, М.Токабаев, К. Маликов иҗатлары. Соңгы дистә еллар әдәбияты. Проза жанрларының активлашуы, тизләтелгән үсеш кичерүе (Т.Садыкбеков, Н.Байтимеров, М.Абдукаримов). Халык тормышын чагылдыручы реалистик характердагы әсәрләрнең күпләп иҗат ителүе. Дөньяга танылган әдип Чыңгыз Айтматов иҗаты.

практическое занятие (4 часа(ов)):

Чыңгыз Айтматов иҗатына күзәтү. "Җәмилә", "Хуш, Гөлсары", "Бер көн - бер гомер" әсәрләре. Аларның дөньякүләм танылуы. "Беренче мөгаллим" әсәренә бәя.

Тема 6. КАЗАКЪ ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (1 часа(ов)):

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Казакъ фольклоры. Халык шагыйрьләре- акыннар иҗатында эпик жанрларның үсеш алуы. (Казтуган, Асан-кайгы, Шалкиз-җырау, Бухар-җырау). Мәгърифәтчелек реализмына нигез салучы танылган казакъ шагыйре Абай Кунанбаев. Абай традицияләре. 1920-1930 нчы еллар казакъ әдәбияты. С.Сәйфуллин, И.Җансагуров, М. Ауэзов иҗатлары.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Бүгенге көн казакъ прозаикларының әсәрләре тупланган татар телендәге "Дала гөлләре" исемле җыентыгына күзәтү. Әсәрләргә анализ (М.Магуин, У.Сарсенбаев, К.Найманбаев, А.Чынбатыров, Т.Абдиков, С.Нарымбатов, Т.Нурмагамбетов һ.б. иҗатлары).

Тема 8. ТӨРЕКМӘН ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (1 часа(ов)):

Төрекмәннәрнең халкык авыз иҗаты. Зур күләмле эпик әсәрләрнең, дастаннарның иҗат ителүе ("Угыз-намә", "Китабы дәдәм Коркод", "Көроглы"). XX йөз башындагы эпик һәм лиро-драматик әдәбият. Киң колачлы, эпик әсәрләр осталары Б.Кербабаев ("Хәлиткеч адым"), Б. Сейтаков "Ир туганнар", Т.Джумагельдиев "Җир барысын да хәтерли". Фәлсәфи рухта, символик образлар ярдәмендә әсәрләр иҗат итүче әдипләр төркеме - И.Нуриев ("Реквием"), А.Агабаев ("Шәрык биюе"), Х. Кулиев ("Тереклек суы")

практическое занятие (4 часа(ов)):

XX йөз башы төрекмән поэзиясендә халык каһарманнары, батырлар образы. Ата Салих иҗаты.

Тема 9. ЧУВАШ ӘДӘБИЯТЫ

практическое занятие (2 часа(ов)):

Константин Иванов. Балачагы, тормышы. Тәрҗемәләре, әдәби әсәрләре. Әкият, балладалары. "Нарспи" поэмасы. Сюжеты, геройларының әдәби эшләнеше. Иҗатына татар әдипләренең тәэсире. Язмышында һәм иҗатында Г.Тукай белән уртак яклар булу. "Нарспи" поэмасы һәм М.Гафуриның "Татар хатыны", Ф.Әмирханның "Татар кызы", Б.Йолдызның "Бәдрәна" новелласы һ.б. төрки әдипләрнең әсәрләре белән чагыштырма анализ..

Тема 10. ӘЗӘРБАЙҖАН ӘДӘБИЯТЫ

лекционное занятие (2 часа(ов)):

Әзәрбайҗан халкының фольклоры. Зур әһәмияткә ия булган эпик әсәрләр, дастаннар", "Китабы дәдәм Коркуд", "Гер-оглы", "Ашуг-Гариб", "Шаһ Исмаил", "Гурбани", "Аббас-Гөлгез", гачаг Наби, гачаг Керем турында героик-тарихи җырлар. Әзәрбайҗан ашуглары поэзиясенең әдәби мәктәбе, классик һәм бүгенге заман. Әзәрбайҗан телендә язма әдәбиятның барлыкка килүе. Әзербайҗан әдәбиятында Шәрык Ренессансы традицияләре. IX- XII гасырларда Тәбриз, Гянҗә, Шәмаха, Бакы шәһәрләрендә формалашкан данлыклы мәдәни мәктәпләр. Фарсы телендә иҗат итүче әзербайҗан шагыйрьләре, шәрык әдәбияты классиклары, Низами, Хагани, Физули, Катран Тәбризи, Мәһсәти.

практическое занятие (2 часа(ов)):

Мәгърифәтчелек реализмы. Күренекле әзәрбайҗан мәгърифәтчеләре А.Бакиханов, М.Ш.Вазех, М.Ф.Ахундов иҗатлары. С.Ахмедовның "Аран", "Җир үлчәме" әсәрләрендә халыкның тарихи үткәне һәм бүгенге көн авыл темасы.

Тема 11. КАВКАЗ ТӨРКИЛӘРЕ ӘДӘБИЯТЫ (БАЛКАР, КАРАЧАЙ, НОГАЙ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)

Тема 12. АЛТАЙ ҺӘМ СЕБЕР ТӨРКИЛӘРЕНЕҢ ӘДӘБИ ДӨНЬЯСЫ (ТУВА, ХАКАС, АЛТАЙ, ЯКУТ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)

4.3 Структура и содержание самостоятельной работы дисциплины (модуля)

N	Раздел дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
1	Тема 1. ТӨРКИ					

ӘДӘБИ ДӨНЬЯ. КЕРЕШ.

		Конспектирование литературоведческих и
8		

критических работ

4	Контрольные	

вопросы

N	Раздел дисциплины	Семестр	Неделя семестра	Виды самостоятельной работы студентов	Трудоемкость (в часах)	Формы контроля самостоятельной работы
2.	Тема 2. БАШКОРТ ӘДӘБИЯТЫ	8		Конспектирование литературоведческих и критических работ Чтение и анализ литературных текстов	4	Контрольные вопросы
3.	Тема 3. ТӨРЕК ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
4.	Тема 4. ҮЗБӘК ӘДӘБИЯТЫ КАРАКАЛПАК ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
5.	Тема 5. КЫРГЫЗ ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
6.	Тема 6. КАЗАКЪ ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
8.	Тема 8. ТӨРЕКМӘН ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	4	Контрольные вопросы
9.	Тема 9. ЧУВАШ ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	2	Контрольные вопросы
10.	Тема 10. ӘЗӘРБАЙҖАН ӘДӘБИЯТЫ	8		Чтение и анализ литературных текстов	4	Контрольные вопросы
11.	Тема 11. КАВКАЗ ТӨРКИЛӘРЕ ӘДӘБИЯТЫ (БАЛКАР, КАРАЧАЙ, НОГАЙ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)	8		Чтение и анализ литературных текстов Контрольные вопросы	2	Контрольные вопросы
12.	Тема 12. АЛТАЙ ҺӘМ СЕБЕР ТӨРКИЛӘРЕНЕҢ ӘДӘБИ ДӨНЬЯСЫ (ТУВА, ХАКАС, АЛТАЙ, ЯКУТ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)	8		Контрольные вопросы	4	Контрольные вопросы
	Итого				32	

5. Образовательные технологии, включая интерактивные формы обучения

лекции, практические занятия, самостоятельная работа студентов, курсовая работа (определяется по выбору обучающегося)

- технология проблемного обучения;

- интернет-технологии;

6. Оценочные средства для текущего контроля успеваемости, промежуточной аттестации по итогам освоения дисциплины и учебно-методическое обеспечение самостоятельной работы студентов

Тема 1. ТӨРКИ ӘДӘБИ ДӨНЬЯ. КЕРЕШ.

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Тугандаш халыклар әдәбияты курсының максатлары һәм бурычлары. Матур әдәбият мөгаллиме әзерләү эшендә, системасында әлеге курсның урыны һәм әһәмияте. Милли әдәбиятларның үсеш этапларын билгеләү. Классификацияләүнең төрле юллары (территориаль, региональ, һәм этнолингвистик принциплар буенча). Төрки әдәбиятларның үсеш процессы үзенчәлеге. Төрки мәдәният дөньясының милли яктан күпкырлы булуыы. Уртак тарих белән берләшкән егерме алты төрки милләт. Төрки әдәбиятлар үсешендә рус әдәбияты, фәлсәфәсе һәм эстетик фикер. Тәрҗемә эше һәм милли әдәбиятларның бер-берсенең үсешенә тәэссир итүе. Татар әдәбиятының төрки әдәбиятлар контекстында роле һәм урыны. Әдәби процесска яңа караш. Күрше-кардәш халыклар әдәбияты белән тыгыз элемтәләр. Төрки халыкларның мәдәни-әдәби контактлары өлкәсендә яңа аспектлар.

Тема 2. БАШКОРТ ӘДӘБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Мәдәни, рухи мирас турында белешмә. Башкорт әдәбиятының төп чыганаклары: мифология, фольклор, борынгы төрки кавемнәр әдәбияты. Башкорт халкының халык авыз иҗаты. Кобаирлар, ?Урал- батыр? әсәре. Фольклорда башкорт халкының килеп чыгышы (этногенезы) турында чагылган мәгълүмат һәм аларның гәүдәләнеше: ?Бүре нәселе буыны?, ?Акбүзат?, ?Урал таулары ничек барлыкка килгән?, ?Башкортларның барлыкка килүе? һ.б. легендалар, риваятьләр. Фольклорда башкорт халкына гына хас үзенчәлекләрнең чагылышы, башка төрки халыклар фольклоры белән уртак яклар. Язма әдәбиятның тууы. Борынгы гомум төрки әдәбиятның тугандаш төрки халыклар өчен уртак мирас, милли әдәбиятларның нигезе булу. Башкорт язма әдәбиятның формалашуында татар сүз сәнгатенең һәм татар зыялыларының роле. Башкортстаннның халык шагыйре - Салават Юлаев. Тормыш юлы. Емельян Пугачев күтәрелешендә катнашкан данлыклы шәхесләрнең берсе булуы. Батырлык рухы, туган җиргә мәхәббәт, гүзәллегенә соклану хисе белән сугаралган лирик шигырьләре. Аң-белем үсеше. Беренче мәгърифәтчеләр, язучылар, алар тоткан юнәлешләр. Мирсалих Бикчурин, Мөхәммәтсәлим Өметбаев һ.б. эшчәнлеге. М.Кәримнең иҗат үзенчәлекләре. "Озын-озын балачак" әсәре. Шагыйрь, драматург Әгнам Атнабаевның тормыш һәм иҗат юлы. Поэзиясенең халыкчанлыгы, тәэсир итү көче. ?Кара икмәк?, ?Бер генә?, ?Чаптарым?, ?Без малайлар идек?, ?Кызык бит? һ.б. шигырьләре. Мәхәббәт лирикасы: ?Син китәргә тиеш бөтенләйгә?, ?Сагынам?, ?Көтәсеңме??, ?Капка төбендә? һ.б. Ә.Атнабаев иҗатында туган як, ана шәхесе темаларының көчле яңгыраш табуы

Тема 3. ТӨРЕК ӘДӘБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Төрек фольклоры. Күпкырлы жанрлар системасы. Героик дастаннар, легендар җырлар. Иске госманлы әдәбият. Төрек телендәге әдәбиятның барлыкка килүе һәм үсеш алуы. Ашик-пашаның ?Гариб-намэ? әсәре. Й.Әмре поэзиясе. Дини мәснәви жанрының формалашуы. С.Чәләбинең ?Мәүләде Нәби? поэмасы. Романтик мәснәвиләр, шәрык әдәбияты классиклары әсәрләренә күпсанлы назирәләр язу традициясе. Гадилектән катлаулы стильгә таба борылыш (Ә.Гирмияни, Й.Гирмияни). Төрек поэзиясенең чәчәк ату чоры ? классик әдәбият дәвере. Госманлы империянең чиксез киңәюе, зур мәдәни үзәкләрнең барлыкка килүе. Фән үсеше. Лирик поэзиянең югары дәрәҗәгә күтәрелүе (И.Ниҗәти, И.Мәсихи, М.Хатун, М.Баки). Төшенкелек чоры. Суфичылык әдәбиятының яңадан көч алуы. Шәих Галиб ?Гүзәллек һәм Мәхәббәт?. Дидактик ?Хайрие? (Ю.Наби) һәм сатирик (О.Нафи) юнәлешләр. Һөнәрчеләр, шәһәр халкы тормышын чагылдыручы әдәбият (А.Сабитның (?Чәчтараш турында хикәят?, ?Хуҗа Фәсад хакында хикәят?). Танзимат дәвере (реформалар дәвере) әдәбияты. Мәгърифәтчелек идеологиясе һәм аның әдәбият үсешенә тәэсире. Реаль тормышка, яңа кешегә, яңа җәмгыятькә йөз тоту. Драма төренең, яңа жанрларның барлыкка килүе (новелла, тарихи, социаль-көнкүреш, маҗаралы роман). Ибраһим Шинаси - ?яңа әдәбият атасы?, ялкынлы публицист, тәрҗемәче. Нәмык Кәмал, Әхмәд Мидхат ? танзимат эпохасының күренекле вакилләре. Танзимат әдәбиятының Ауропага йөз тотып үсеш алуы. Реакция, золым дәвере әдәбияты. Француз символистлары һәм натуралистлары мәктәбенең төрек әдәбиятына тәэсире (Ш.Бодлер, П.Верлен, Флобер, бертуган Гонкурлар, Э.Золя). Рус әдәбиятыннан беренче тәр�емәләр (А.С.Пушкин, М.Лермонтов, Л.Толстой, И.Тургенев). Әдәби процесс барышында, илнең иҗтимагый тормышында ?Сөрвәти фюнун? журналының роле. Журналның мөхәррире, танылган шагыйрь Тауфик Фикрәт иҗаты. ?Салон лирикасы?ннан ватанпарвәр лиракага күчеш. Х.Гөрпынар әсәрләрендә ауропачылык идеяләренә караган тәнкыйтьнең урын алуы, әдипнең ?Шик?, ?Гувернантка? романнары. XX гасыр башы әдәбияты. Яшь төрекләр хәрәкате. Солтанны тәхеттән төшерү. Әдәбиятта ?Шәрыкчылар? һәм ?Гаребчеләр? арасындагы каршылык, көчле бәхәсләр. Әлеге бәхәскә нокта куючы М.Юрдакуллның ?Төрек шигырьләре?. Тарихи теманың үсеш алуы.

Тема 4. ҮЗБӘК ӘДӘБИЯТЫ КАРАКАЛПАК ӘДӘБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Үзбәк әдәбиятының үсеш юлы. Кыскача күзәтү. Үзбәк халык авыз иҗатының жанр ягыннан күптөрле булуы. Дастан жанры традицияләре (?Гер- оглы?, ?Алпамыш?, ?Юсуф һәм Ахмед?, ?Айсылу һәм Көнбатыр?, ?Таһир һәм Зөхрә?). Язма әдәбият. Беренче язма әдәби әсәрләрнең барлыкка килүе. Суфи шагырь Лотфи, аның ?Гөл һәм Нәүрүз? поэмасы. Урта гасыр үзбәк әдәбиятының чәчәк ату дәвере. Мәшһүр әдип һәм фикер иясе, үзбәк әдәбиятының классигы - Г.Навои (Низаминың ?Хамсә?сенә назирә рәвешендә төрки телдә язылган беренче ?хамсә? (биш поэмадан торган цикл), күп санлы лирик диван-җыентыклар, филологик хезмәтләр). XVI - XIX гасырның беренче яртысындагы әдәбият. Панегирик характердагы сарай әдәбияты. Күренекле хөкемдар, шагыйрь З.М.Бабур иҗаты. Демократик поэзия юнәлеше. Танылган сатира остасы Турди иҗаты, Б.Мишраб шигърияте. Беренче хатын-кыз шагыйрәләр иҗатында мәхәббәт темасы һәм сагыш мотивы (Надирә, Маһзүнә, Өвәйсә). XIX гасыр шагыйрьләре Гөлхани (?Ябалак турында хикаят, яки мәсәлләр?), Махмур (?Хафалак?), Агахи (?Гашыйклар әманәте?) әсәрләрендә гәүдәләнеш тапкан иҗтимагый фикер юнәлешенең прогрессив тармагы. Шагыйрь һәм тарихчы М.Харәзми (?Гыйлем тагълиматы?, ?Бәхет бакчасы?). XIX гасырның икенче яртысы - XX йөз башы әдәбияты. Мәгърифәтчелек ? җәдитчелек хәрәкәте. Әлеге хәрәкәтнең антифеодаль характеры. Мәгърифәтче шагыйрьләр Мукуми, Фуркат, Завки, Аваз Отар иҗатларында чагылыш тапкан социаль тигезсезлек мәсьәләсе, наданлыкка карата тәнкыйть, азатлыкка омтылыш. Мәгърифәтчелек реализмы әдәбияты. Үзбәк драматургиясенә нигез салучы Х.Ниязи иҗатында мәгърифәтчелек реализмы һәм мәгърифәтчелек романтизмының синтезы. Күренекле авторлар

Тема 5. КЫРГЫЗ ӘДӘБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Халык авыз иҗатының бай традицияләре. ?Манас? - кыргыз халкының легендар эпосы. Батырлыкка дан җырлаучы, туган җиргә мәхәббәт белән сугарылган монументаль әсәр. Өч буын баһадирларының гаүдәләнәше (Манас ? Саматей - Сайтек). Буыннан буынга күчеп, гасырлар дәвамында халык хәтерендә сакланып килгән эпосны халыкка җиткерүче ? манасчы (халык шагыйрьләре ? җыраулар). С.Каралаев иҗаты. XIX - XX йөз башы әдәбияты. Токтогул Сатылганов, Тоголок Молдо кебек акыннар иҗатының прогрессив характеры. Кыргыз телендә беренче язма әдәби әсәрләренең барлыкка килүе. Санатлар һәм насиятләр жанрлары. Әдәбиятта фольклор традицияләренең көчле булуы, фольклор әсәрләренә хас сәнгатьчә чараларны киң куллану. Ысак Шайбәков, Талканбаев, А.Жутакаев әсәрләрендә чагылыш тапкан яңа тормыш идеясе Хәзерге көн кыргыз әдәбияты. Чыңгыз Айтматов иҗаты. Төрки әдәбиятлар гаиләсендә татар әдәбиятының роле һәм урыны. Тарихи, мәдәни һәм әдәби бәйләнышлар мәсьәләсе.

Тема 6. КАЗАКЪ ӘДӘБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Казакъ фольклоры. Халык шагыйрьләре- акыннар иҗатында эпик жанрларның үсеш алуы ? (Казтуган, Асан-кайгы, Шалкиз-җырау, Бухар-җырау) . XIX гасыр башы әдәбияты. М.Утәмисов иҗатында халык батыры Исәнтәй Тайманов образы. XIX ? XX йөз башы казакъ әдәбияты. Язма әдәбиятнең формалаша башлауы. Казакъ мәгърифәтчелек әдәбияты. Галим, этнограф Чокан Валиханов, мөгаллим-мәгърифәтче Ибрай Алтынсарин. Рус әдәбиятыннан беренче тәрҗемәләр. Хәзерге казакъ әдәбияты. Олжас Сөләйманов поэзиясе Төрки әдәбиятлар үсешендә Шәрык әдәбиятының, ислам культурасының роле. Төрки әдипләр тарафыннан Ренессанс традицияләрен дәвам иттерүе. Төрки әдәбиятларда Шәрык поэзиясе мотивлары

Тема 8. ТӨРЕКМӘН ӘДӘБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

ТТөрекмәннәрнең халкык авыз иҗаты. Зур күләмле эпик әсәрләрнең, дастаннарның иҗат ителүе (?Угыз-намә?, ?Китабы дәдәм Коркод?, ?Көроглы?). Суфичылык поэзиясе һәм аның төрекмән әдәбияты үсешенә тәэсире. Б.Сиваси иҗаты. Төрекмән шигърияте́ндәге дидактик юнәлеш. Азади иҗаты. Төрекмән әдәбиятында мәгърифәтчелек юнәлеше. Дини рухтагы һәм дөньяви характердагы әсәрләр иҗат итү. Урта гасыр төрекмән әдәбиятының якты сәхифәсе булып торган - күренекле шагыйрь Мәхтүмколый мирасы. Аның иҗатында үсеш алган яңа тенденцияләр (халык язмышына зур игътибар бирү, феодаль-патриархаль тәртипләргә, изүгә каршы чыгу), яңа темалар (патриотик, фәлсәфи, сатирик, пейзаж, мәхәббәт лирикасы). Төрекмән әдәбиятының прогрессив традицияләренең XIX гасырның беренче яртысында иҗат итүче танылган шагыйрь Молланепес иҗатында дәвам итүе. XX йөз башы төрекмән поэзиясендә халык каһарманнары, батырлар образы. Ата Салих иҗаты. XX йөз башындагы эпик һәм лиро-драматик әдәбият. Киң колачлы, эпик әсәрләр осталары Б.Кербабаев (?Хәлиткеч адым?), Б. Сейтаков ?Ир туганнар?, Т.Джумагельдиев ?Җир барысын да хәтерли?. Фәлсәфи рухта, символик образлар ярдәмендә әсәрләр иҗат итүче әдипләр төркеме - И.Нуриев (?Реквием?), А.Агабаев (?Шәрык биюе?), Х. Кулиев (?Тереклек суы?) Төрекмән һәм каракалпак әдәбиятларының үзбәк, казакъ, кыргыз әдәбиятлары белән тыгыз мөнәсәбәте өрекмән әдәбияты тарихы, төп этаплары. Төрекмән әдәбиятының төрки әдәбиятлар гаиләсендәге урыны.

Тема 9. ЧУВАШ ӘДӘБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Чуваш халкының фольклоры, жанр төрлелеге. Идел һәм Урал буенда яшәүче халыклар белән охшаш сюжет һәм образларның булуы. ?Улъп җире? легендасында чувашларның килеп чыгышы мәсьәләсенең куелуы. Чуваш халкының дастан, легенда, әкиятләрендә төрле халыкларга һәм бары тик чувашларга гына хас үзенчәлекләр. Яңа образлар. Татар халык мифлары һәм риваятьләре белән охшаш яклар. Аерым образларның рус фольклоры геройларына якынлыгы.. Язма әдәбият формалашу дәвере. И.И.Иванов, И.Н.Юркин, М.Ф.Федоров, Якку, Ф.Тарханов, Н.Шубоссин, Т.Кириллов кебек чуваш классиклары иҗатына һәм эшчәнлекләренә күзәтү. И.Я.Яковлевның тормыш юлы һәм иҗаты. Мәгърифәтченең беренче чуваш алфавитын төзүе. Әлифбага кертелгән әсәрләр, аларның тематикасы, жанр һәм стиль төрлелеге. Дөньяви мәктәпләр, чуваш интелегенциясен, зыялылар буынын тәрбияләүдәге роле. Тәрҗемә өлкәсенә керткән өлеше. Рус, татар классикларыннан тәрҗемәләр. Аларның әһәмияте. Беренче антологияләр. XX йөз әдәбият. М.Юхманының "Көнгыш - үлемсезлек кошы" повестенда тарихи шәхесләрнең чагылышы. Константин Иванов иҗаты. "Нарспи" поэмасында күтәрелгән төп идея-фикер, сурәтләнгән геройларга характеристика

Тема 10. ӘЗӘРБАЙҖАН ӘДӘБИЯТЫ

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Әзәрбайҗан әдәбияты үсешенең тарихи этаплары. Кыскача күзәтү. Әзәрбайҗан халкының фольклоры. Зур әһәмияткә ия булган эпик әсәрләр, дастаннар ? ?Китабы дәдәм Коркуд?, ?Гер -оглы?, ?Ашуг-Гариб?, ?Шаһ Исмаил?, ?Гурбани?, ?Аббас-Гөлгез?, гачаг Наби, гачаг Керем турында героик-тарихи җырлар. Әзәрбайҗан ашуглары поэзиясенең әдәби мәктәбе ? классик һәм бүгенге заман (Хаста Һасим, Гурбани, Туфарганлы Аббас, ашуг Раҗаб, ашуг Али, ашуг Алискар, ашуг Гөсәейн Бүзалганлы, Шамшир, Нәүрәс Иман, Мола Җума, ашуг Асад һ.б.). Әзәрбайҗан телендә язма әдәбиятның барлыкка килүе. Әзербайҗан әдәбиятында Шәрык Ренессансы традицияләре. IX- XII гасырларда Тәбриз, Гянҗә, Шәмаха, Бакы шәһәрләрендә формалашкан данлыклы мәдәни мәктәпләр. Фарсы телендә иҗат итүче әзербайҗан шагыйрьләре, шәрык әдәбияты классиклары ? Низами, Хагани, Физули, Катран Тәбризи, Мәһсәти. Әзәрбайҗан телендә иҗат ителгән беренче әдәби әсәрләр. Дөнья әдәбиятына бөек гуманист, фикер хөрлеге һәм шәхес иреге өчен көрәшче-каһарман буларак кереп калган шагыйрь Нәсиминең - иҗаты, тәгълиматы, тормыш юлы. Урта гасыр романтик әдәбият. М.В.Видади иҗаты. ?Кайгы-хасрәт? поэмасында түзү фәлсәфәсе. М.П.Вагиф поэзиясе. Вагиф лирикасында көнкүреш-тарихи, этнографик детальләр. Шагырьнең әдәби телне камилләштерү өлкәсендәге эшчәнлеге, яңа жанрларны эшкәртү (гошма жанрын популярлаштыру). Күренекле әдип - шагыйрьләр.

Тема 11. КАВКАЗ ТӨРКИЛӘРЕ ӘДӘБИЯТЫ (БАЛКАР, КАРАЧАЙ, НОГАЙ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)

Контрольные вопросы , примерные вопросы:

Төньяк Кавказ төркиләре әдәбиятында халык шагыйрьләре - ашуглар традициясе. Балкар әдәбиятына нигез салучы әдип ? мәгърифәтче К.Мәчиев. Әдип иҗатына хас булган фәлсәфи тирәнлек, тапкыр сүз. Тау халкы тормышын поэтикалаштыру, батырлыкны, эшчәнлекне, рухи ныклыкны үзәккә кую (?Яралы тур?, ?Аучы анасы?, ?Иске сакля?. К.Мәчиев традицияләре яшьләр иҗатында. Күренекле балкар шагыйре К.Кулиев. Иҗатының күпкырлы характеры. Поэзиясенә хас лирик һәм фәлсәфи юнәлеш. Әсәрләрендә балкар халкының фаҗигале язмышына мөрәҗәгать итү. Мәхәббәткә, ана шәхесенә, табигатькә мәдхия. Туган як гүзәллегенә дан җырлау, халык гөреф-гадәтләренә зур игътибар бирү (?Васыять? поэмасы, ?Кеше. Кош. Агач? шигырьләр җыентыгы). Автобиографик характердагы әсәрләр. Карачай язучысы Х. Байрамукова. Әдибәнең тормыш юлы һәм иҗаты. Мирасының күпкырлы булуы. Хикәя жанры остасы булуы. Әсәрләрендә фольклор традицияләренә игътибар бирү. Тарихи-героик җырлар мотивы. Шигъриятенең төп тема-юнәлешләре булып торган яшәү фәлсәфәсе, кешенең яшәү мәгънәсе турындагы уйланулар. ?Мәһабәт таулар? исемле шигырь җыентыгы. Драма өлкәсендә каләм сынау (?Ике йөрәк?). Автор прозасына хас булган психологик характеристикаларның тирәнлеге, камил композиция. Язучының ?Таулар һәм кешеләр? романы. ?Карачи нәселе? повестенда замандаш образы. Язучыны талант иясе итеп күрсәтүче, дөньякүләм танылу алып килүче ?Айран?, ?Тау кызы кайда??, ?Бер хатын хикәяте? әсәрләре. Суюн Капаев ? ногай шагыйре һәм язучысы.

ЭЛЕКТРОННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИНФОРМАЦИОННО-АНАЛИТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА КФУ

Тема 12. АЛТАЙ ҺӘМ СЕБЕР ТӨРКИЛӘРЕНЕҢ ӘДӘБИ ДӨНЬЯСЫ (ТУВА, ХАКАС, АЛТАЙ, ЯКУТ ӘДӘБИЯТЛАРЫ)

Контрольные вопросы, примерные вопросы:

Алтай һәм Себер төркиләренең авыз иҗаты. ?Олонхо? - якут халкының героик эпосы. Тыныч һәм азат тормыш өчен көрәш алып баручы баһадирлар турында дастан-риваять. Халык батыры Нюргун Боотур образы. Халык шагыйрьләре ? олонхочылар иҗатының үзенчәлеге, ? Бер актер театры?. Якут язма әдәбиятына нигез салучы шагыйрь-фольклорист һәм тел галиме Алексей Кулаковский. ?Якут хатын-кызлары портретлары? поэмасының этнографик характеры, революциягәчә якут халкының яшәү рәвеше һәм гоореф-гадәтләре. Поэманың композициясе ? хатын-кыз портретлары галереясы. Якут әдәбиятының классигы Софрон Данилов иҗаты. Сугыш чорындагы якут авылы (?Синең дуслар?), мәктәп тормышы (?Йөрәк тибеше?, ?Мәктәптән ике адым ераклыгында?) ? язучы иҗатындагы төп темалар. Әдипнең тарихи әсәрләре, халык батырлары образлары (?Гүзәлкәй Амга?). С.Данилов ? кыска хикәя остасы. Алтай язучысы, сүз остасы, фольклор җыючы П.В. Кучияк. Әдипнең драматург буларак осталыгы (?Чейнеш? драмасы). XX гасырның икенче яртысындагы алтай язучылары иҗатында фольклор мотивлары. Танылган алтай шагыйре һәм прозаик Б.Уканчи. Иҗатына хас яңа поэтик формаларның һәм халык авыз иҗаты традицияләренең синтезы. Б.Уканчиның шигырьләр циклы ?Хәернамә?, ?Аю башын әфсенләү?, ?Кедр янында дога?. Тува иленең халык язучысы С.А. Сарыг-оол. Язучы иҗатындагы жанр үзенчәлеге. Әдипнең автобиографик әсәре - ?Саф күңелле малай турында хикәять?. Хакас язучысы Н.Г.Доможаков. Язучының поэзиясе һәм прозасы. Әдипнең шигырьләрендә һәм поэмаларында чагылыш тапкан кеше язмышы, дөнья, галәм, яшәү мәгънәсе турында уйланулар (?Кыз туганнар?, ?Урманлы тау?, ?Улуслар җырлый?, ?Уйбат даласы?). Каләм остасының хакас прозасы үсешенә керткән өлеше, роман жанрына нигез салучы булуы. ?Ерак-ерак авылда? романында тайга эчендә тормыш алып баручы кешеләр, көтүчеләр язмышы. Алтай һәм Себер төрки халыклар әдәбияты вакилләренең рус әдәбияты тәҗрибәсенә мөрәҗәгать итүе. Алтай һәм Себер төркиләре әдәбиятының төрки халыклар әдәбияты гаиләсендәге урыны

Итоговая форма контроля

зачет (в 8 семестре)

Примерные вопросы к итоговой форме контроля

Учет, контроль и анализ знаний студентов производится на за-нятиях: контрольные работы по окончанию отдельного блока тем - БРС, устные опросы - коллоквиумы, проверка конспектов-источников, теоретических и литературоведческих трудов, заданных студентам, анализ отдельных произведений, выполненных вне занятия (самостоятельно) и т. др. Контрольные вопросы включают различные аспекты детской литературы и составлены так, чтобы студенту была интересно работать: в форме кроссворда, или выбрать правильный ответ, есть вопросы, к которым необходимо подойти творчески и др

1. Төрки халыкларның борынгы тарихларына бәйле легендалар, мифлар һәм хәбәрләр. "Угыз-намә", "Шәҗәрәи-төрек" китапларының тарихи-мәдәни роле.

2. Константин Иванов иҗаты. "Нарспи" поэмасында күтәрелгән төп идея-фикер, сурәтләнгән геройларга характеристика.

3. Төрки әдәби дөнья. Аның тарихи һәм географик чикләрен

билгеләү. Кыскача күзәтү.

4. Хәзерге көн кыргыз әдәбияты. Чыңгыз Айтматов иҗаты.

5. Төрки әдәбиятлар гаиләсендә татар әдәбиятының роле һәм урыны. Тарихи, мәдәни һәм әдәби бәйләнешләр мәсьәләсе.

6. Яңа заман төрек әдәбиятында модернизм юнәлеше. О.Памук иҗаты. О.Памукньщ "Минем исемем-Кызыл" романы. Әдипнең стиль үзенчәлеге, фольклор, шәрык һәм Ауропа әдәбиятлары традицияләренең синтезы.

7. Гомумтөрки язма мәдәният ядкарьләре.

8. Сакен Сәйфуллин иҗаты. Язучы әсәрләренең символик теле. "Кызыл ат" поэмасына анализ.

9. Төрки әдәбиятлар үсешендә Шәрык әдәбиятының, ислам культурасының роле. Төрки әдипләр тарафыннан Ренессанс традицияләрен дәвам иттерүе. Төрки әдәбиятларда Шәрык поэзиясе мотивлары.

10. Хәзерге казакъ әдәбияты. Олжас Сөләйманов поэзиясе.

11. Әзәрбайҗан әдәбияты үсешенең тарихи этаплары. Кыскача күзәтү. Күренекле әдип - шагыйрьләр.

12. М.Юхманының "Көнгыш - үлемсезлек кошы" повестенда тарихи шәхесләрнең чагылышы.

13. Үзбәк әдәбиятының үсеш юлы. Кыскача күзәтү. Күренекле авторлар.

14. Күренекле казакъ шагыйре - Абай Кунанбаев. Тормыш һәм иҗат юлы. "Гаклия" әсәренә анализ.

15. Казакъ әдәбияты тарихының этаплары. Татар-казакъ мәдәни һәм әдәби багъланышлар мәсәләсе.

16. М. Юхманың "Конгыш - үлемсезлек кошы" әсәре. Күтәрелгән төп идея-проблемалар.

17. Төрки милләтләрнең халык авыз иҗаты. Барлык төрки

халыклар фольклоры өчен уртак сюжет-темалар.

18. Татар шагыйре Габдулла Тукай һәм төрек әдибе Таүфик Фикрәт: сәнгатьчә фикерләүдәге параллельләр.

19. Төрки халыкларның килеп чыгышына, тарих һәм мәдәниятенә кагылышлы фәнни фаразлар. Аерым хезмәтләр һәм аларның авторлары турында мәгълүматлар.

20. Танзимат дәвере төрек әдәбияты. Ә.Мидхәт һәм Н.Кемал иҗаты.

21. Кыргыз әдәбиятында "Манас" эпосының тоткан урыны. Кыргыз әдәбияты үсеше этапларына гомуми характеристика, төп әдипләре.

22. Җ. Руминың тормышы һәм иҗаты. Мәснәвиләренә бәяләмә. Дөнья әдәбиятлары үсешендәге роле.

23. Кырым-татар әдәбиятының үсеше этаплары һәм үзенчәлекләре. Төп әдипләре.

24. Низами иҗаты. "Хәмсә" тупланмасына бәяләмә, аның үзенчәлекләре.

25. Каракалпак әдәбиятының үсеш этаплары. Каракалпакларның борынгы

26. төрки цивилизацияләр белән бәйләнеше. XX йөз каракалпак әдәбияты.

27. М.Кәримнең иҗат үзенчәлекләре. "Озын-озын балачак" әсәре.

28. Казакъ халкы формалашу, әдәбияты барлыкка килү һәм үсеш тарихы. XX йөздә казакъ әдипләре һәм аларның әсәрләрендә куелган төп мәсьәләләр.

29. М.Фөзүли иҗатының үзенчәлекләре. Дөнья әдәбиятлары үсешендә тоткан урыны.

30. Уйгур әдәбияты һәм аның үсеш этаплары, төп уйгур әдипләре һәм

аларның әсәрләре, аларга гомуми бәя.

31. Чыңгыз Айтматов иҗаты, романнарының берсенә идея-тематик анализ.

32. Борынгы һәм урта гасырларда азербайҗан әдәбияты үсеше. Низамидан

Фөзүлигә кадәрге булган әдәби чорның үзенчәлекләре һәм тарихы. Төп

әдәби үсеш юнәлешләре.

33. Г. Нәваи иҗаты. "Ләйлә вә Мәҗнүн" поэмасына анализ.

34. Орхон-Енисей язмаларының тарихы, аларныц гомум-торки ядкәрләр буларак әчтәлеге. Башка төр гомумторки әдәби-тарихи мираска бәя.

35. М.Өметбаев иҗатына тарихи-әдәби бояләмә, иҗатының тон үзенчәлекләре

36. Кыргыз әдәбияты. Кыскача күзәтү. Күренекле кыргыз язучылары.

37. Решат Нури Гунтекинның "Чалы кошы" әсәренең жанр, композицион үзенчәлеге. Авторның хатын-кыз гүзәллеге концепциясе.

38. Төрек әдәбияты тарихы, төп этаплары. Төрек әдәбиятының төрки әдәбиятлар гаиләсендәге урыны.

39. Әзәрбайҗан мәгърифәтчеләре. М.Ф. Ахундов һәм Н.Нариманов әсәрләренең идея-тематик эчтәлеге.

40. Казакъ мәгърифәтчелек әдәбияты. Ч.Валиханов, И. Алтынсарин, И.Җансагуровларның иҗтимагый һәм әдәби эшчәнлеге.

41. Казак прозаикларының "Дала гөлләре" җыентыгына күзәтү. Аерым әсәрләргә җентекле бәя.

7.1. Основная литература:

1. Тюркизмы в русском языке [Электронный ресурс] / Бурибаева М.А. - М. : ФЛИНТА, 2014. - http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976517882.html

2. Литература народов России: Учебное пособие / Под ред. Хайруллина Р.З., Зайцевой Т.И. - М.: НИЦ ИНФРА-М, 2016. - 397 с.: 60x90 1/16. - (Высшее образование: Бакалавриат) (Переплёт 7БЦ) ISBN 978-5-16-011145-2 - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/514707

3. Циркин, Ю.Б. Мифы Древнего Мира [Электронный ресурс] / Ю.Б. Циркин. - М.: Инфра-М, 2012. - 559 стр. - ISBN 978-5-16-104276-2 (online) - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/520055

4. Утехина А.Н. Межкультурное образование молодежи в полиэтническом регионе (на примере Удмуртской Республики) [Электронный ресурс] / М. : ФЛИНТА, 2017. - http://www.studentlibrary.ru/book/ISBN9785976515352.html

7.2. Дополнительная литература:

1. Язык фольклора [Электронный ресурс] : хрестоматия / сост. А. Т. Хроленко. - 3-е изд., стер. - М.: Флинта, 2012. - 224 с. - ISBN 978-5-89349-706-9. - Режим доступа: http://znanium.com/catalog/product/490423

7.3. Интернет-ресурсы:

http://tatkniga.ru - http://tatkniga.ru

http://www.tatarstan.ru/books/ - http://www.tatarstan.ru/books/

Книгафонд - http://www.curator.ru/pedagog/pro_ipo1.html

Книгафонд - http://libress.kpfu.ru/wpad.dat

Книгафонд - http://www.tatarstan.ru/books/

8. Материально-техническое обеспечение дисциплины(модуля)

Освоение дисциплины "Литература родственных народов" предполагает использование следующего материально-технического обеспечения:

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе " БиблиоРоссика", доступ к которой предоставлен студентам. В ЭБС " БиблиоРоссика " представлены коллекции актуальной научной и учебной литературы по гуманитарным наукам, включающие в себя публикации ведущих российских издательств гуманитарной литературы, издания на английском языке ведущих американских и европейских издательств, а также редкие и малотиражные издания российских региональных вузов. ЭБС "БиблиоРоссика" обеспечивает широкий законный доступ к необходимым для образовательного процесса изданиям с использованием инновационных технологий и соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Учебно-методическая литература для данной дисциплины имеется в наличии в электронно-библиотечной системе "ZNANIUM.COM", доступ к которой предоставлен студентам. ЭБС "ZNANIUM.COM" содержит произведения крупнейших российских учёных, руководителей государственных органов, преподавателей ведущих вузов страны, высококвалифицированных специалистов в различных сферах бизнеса. Фонд библиотеки сформирован с учетом всех изменений образовательных стандартов и включает учебники, учебные пособия, УМК, монографии, авторефераты, диссертации, энциклопедии, словари и справочники, законодательно-нормативные документы, специальные периодические издания и издания, выпускаемые издательствами вузов. В настоящее время ЭБС ZNANIUM.COM соответствует всем требованиям федеральных государственных образовательных стандартов высшего профессионального образования (ФГОС ВПО) нового поколения.

Компьютерный класс, оргтехника, теле и аудиоаппаратура (всё - в стандартной комплектации для практических занятий и самостоятельной работы); доступ к сети Интернет (во время самостоятельной подготовки и на практических занятиях).

При использовании электронных изданий каждый обучающийся обеспечивается рабочим местом в компьютерном классе с выходом в Интернет.

Программа составлена в соответствии с требованиями ФГОС ВПО и учебным планом по направлению 44.03.05 "Педагогическое образование (с двумя профилями подготовки)" и профилю подготовки Родной (татарский) язык и литература и иностранный язык (английский) .

Автор(ы):
Мингазова Л.И. ____________________
Шафигуллина Рушания Фаилевна ____________________
"__" _________ 201 __ г.

Рецензент(ы):
Сайфулина Флера Сагитовна ____________________
"__" _________ 201 __ г.